## VIII. *De* Lapide Osteocolla *Inquisitio*, *Auctore* Ambrosio Beurero *Neurembergensi*; *communicata per Dominum* Petrum Collinsonum, *R. S. S.*

Read May 9. 1745.

LAPIS Osteocolla variis nominibus insignitur; communissime tamen *Ostiocolla* sive *Osteocolla* dicitur, quod vocabulum e duobus græcis ὀςέον, *os*, & κόλλα, gluten, componitur: alias etiam audit lapis ostites, ollosteos, ossina, ossisana, ossifraga, lapis *Asiaticus*, *Pierre de Monti*, lapis *Morochius*, flores arenæ, fossile arborescens, lapis sabilis, lapis arenosus; *Germanico* idiomate, **Steinbruch, Bruch-Stein, Steinbruch-Stein, Knochen-Stein, Hand-Stein, Bein-heyl, Beinbruch-Stein, Bein-Quell-Stein, Bein-Knochen-Stein, Stein-Blumme.**

Majores nostri nullum habuere hujus lapidis notitiam, putantes esse ossa petrefacta; aliis speciem gypsi credentibus.

Osteocollæ autem provenit in ducatu *Crossensi*, *Silesiæ*, *Pomeraniæ*, *Hassiæ*, *Saxoniæ*, *Poloniæ*, *Darmstadii*, *Heidelbergæ*, *Spiræ*, *Jenæ*, *Megalopoli*, in marchionatu *Brandenburgico* ad *Bescoviam*, *Snonebergam*, & *Drossenam*.

Tellus, ubi provenit, semper est sabulosa & sterilis; passimque nihil aliarum arborum aut plantarum conspicitur, nisi meræ populi: nullæ autem, quod quidem tradunt, inveniuntur in vallibus, neque oriuntur

a ſcaturigine, neque unquam in viis lutoſis deprehenduntur.

*Kræutermannus* nonnemini quicquam obtulit domus atque arcis figuram ſiſtens: magis autem tophus, quam Oſteocolla fuiſſe videtur. *Mercatus* quoque vera ejuſdem caruit notitione, dum petrefacta & tophos calcarios ejuſmodi nomine inſignivit, quorum hi *Hermanno* judice magis bolaria aut ciſti ſunt.

Quod attinet ad ejus originem, provenit in modo memorata tellure ſabuloſa ad quorundum pedum profunditatem, & radicis gerit figuram. Maximos vix duabus manibus complectaris, reliquæ ſenſim ſenſimque ſunt minores. Quantum ad conſiſtentiam, Oſteocolla ſub terra adhuc latens nunquam eſt dura, ſed ſemper mollis & limoſa, adeo, ut ſi digitis teratur, prorſus ſebacea & pinguedinoſa ſit, tum autem ſiccata albeſcat, ut calcarium quicquam. Ut ſub terra reperitur, partim cana eſt, partim flava aut alba, exteriuſque ſabulum eidem copioſum adhæret. Propter mollem conſiſtentiam non omnino integra eximi poteſt, ut veram radicis figuram gerat, niſi artificiociſſime aggrediaris negotium, & nonnullas forte ſeptimanas, aut aliquot menſes, in illud inſumas, ſiquidem raptim ablato ſabulo rumpitur: unde ſequentia ſunt obſervanda, ut,

1. Laborioſe & patienter quæratur:

2. Sabulum lente abſtergatur:

3. Procul a radice auferatur:

4. Diſpiciatur, annon parvæ radices ſecundariæ irregulariter propullantes adſint, quas cavendum eſt, ne decutias:

3. Non

5. Non multæ ſimul fodiantur, ſed potius aliquantum moræ illis indulgeatur, quæ ſiccentur atque durefcant: tum,

6. Fovea aſſeribus obtegatur, ne quid ei fortuito illabatur aut pluvia illam conſpergat:

7. Foſſio non eſt repetenda, niſi exſtantibus probe duratis:

8. Calida ſicca atque leni tempeſtate aſſeres rurſus auferantur, ut eo citius exſiccetur:

9. Foſſio é longinquo incipiatur, cum inferius plerumque aqua inveniatur.

Oſteocollam intus cavam eſſe, plurimi quidem norunt auctores, in eo tamen invicem differunt, utrum illa in vegetabilium an mineralium numerum ſit referenda. Plurimi veterum eam ad oſſa retulerunt metamorphoſin experta, alii contra negant, quum perfecta oſſium fragmenta non inveniantur, neque in chemia ullum partium animalium veſtigium compareat. *Eraſmus* admodum veriſimiliter de ea ſcripſit: qui Oſteocollam pro oſſibus non agnoſcunt, minerale eandem agnoverunt é ſabulo genitum, & jure quidem ſuo; *Dn.* Prof. *Teichmeyerus* eam margam nuncupat; Dn. rei metallicæ conſiliarius *Henckelius* ad mineralia eam refert, generationem autem ejuſdem reticet; *Dn.* Prof. *Junckerus* eam in ſabulo gigni perhibet, non autem addit, num ex arborum ſtemmatis, an e radicibus proveniat. Ego eam radicem puto, cui arena adhæreſcit, quæque ſenſim ita generatur. Et quamvis ſatis Oſteocollæ inveniatur, nihil tamen unquam ligni arborei aut ſaltem viride conſpicitur ſupra terram extans; &, licet de origine hujus Oſteocollæ ejuſque arboris, cujus radix in Oſteo-

 collam

collam jam degeneraverat, exacte inquisiturus essem, diu tamen id mihi non contingerat, nisi ad ultimum; ubi tandem tamen ad *Zernium*, haud procul a *Zossena*, aridum ejusmodi ramulum & viridem frondem conspexi, quod arbori, superius adhuc lignosæ, inferius autem in meram Osteocollam jam transmutatæ adhæserat, quæ accuratius paullo examinata species Populi erat.

Origo ejus igitur quærenda est in populo nigra, cujus arbore aut stemmate decisis aut petrifactis & corruptis, Osteocolla radici sensim accrescit, primario aut surculis.

In omnibus vero etiam Osteocollæ partibus inveneris, iis adhuc aliquid lignosi inesse, utut jam putrefacti, eoque elapso eas perforari, ita uti ossi similes appareant. Nunquam autem in arboribus prope illas atque in eadem tellure collocatis Osteocollam inveni: quodsi tellus esset in causa, in pinis, betulis, & similibus reperiri oporteret. Hoc vero docet,

1. Nunquam fere Osteocollam in regionibus *Salinis* deprehendi:

2. Credendum esse, ubi Osteocolla invenitur, ibi semper antea populos extitisse:

3. Omnes Osteocollæ fossores visuros, eam fuisse radicem:

4. Unum adhuc criterium suppeditari posse, ubi quid Osteocollæ invenitur, ibi ordinariæ aliquid calcariorum ossium prominere videri, quæ florem exprimere videantur: unde multis venit in mentem eam crescere & florere.

Osteocolla igitur est sub sabulo, semper autem eo tantum loco, ubi radices sitæ erant, quibus adhæ-

refcens fenfim obduruit, atque in quantum eminuit, in alborem fe induit; quodfi quid ejus diffimile invenitur, cafu fortuito illi fortaffe afflatum eft. Radice inventa, fpithamam unam profundius fodi poteft, & certo Ofteocolla reperietur. Ofteocolla igitur, quam diu fub terra manet, mollis, aut circiter inftar calcis maceratæ fabulo permixta: ubi vero humor in aërem abiit, fenfim etiam magis indurefcit.

Ad generationem ergo requiritur

(*a*) Radix populi:

(*b*) Si ne radix populi quidem confpici queat, ope tamen diftillationis vegetabile in oleo empyreumatico demonftrari poteft:

(*c*) Ad generationem multum confert acidum falis fabulo arcte unitum:

(*d*) Ut & arena fubtilis, quum in chemia notum fit, in arena femper aliquid acidi remanere, atque adeo femper lapidefcens quid adeffe, ut ita, vi dictorum, acidum falis una cum multo humore fabuli materiam conftituat, nifi quod hic liber aëris acceffus adhuc defit, quum alias in terra jam in lapidem transformatum fuiffet.

Hoc inde apparet, quia,

1. Maffa, fimulac aëri committitur & ficcatur, indurefcit:

2. Deftillatio aliquid empyreumatici petrolei é partibus vitriolicis & bituminofis conftituti oftendit:

3. Si oleum vitrioli Ofteocollæ affunditur, acidum falis communis inde fecedit:

4. Ofteocollam vero non effe calcem, inde probo, quia ego nullo modo hanc elicere potui.

Ego

Ego Osteocollam variis menstruis aggressus sum visurus, quantum cujusque pondus in unoquoque eorum solveretur: unde semper Osteocollæ drachmam dimidiam atque cujusque menstrui unciam dimidiam hoc fine sumsi, sequentia ibi observavi:

(*a*) Oleum vitrioli iv. ejus grana solvisse, quæ solutio erat coloris flavi, residuum vero ex albo flavescentis:

(*b*) Spiritus vitrioli omnia in formam salinam redegit:

(*c*) Spiritus nitri ejus scrupulum i. grana iv. &

(*d*) Acidum salis communis scrupulum i. grana vi. solvisse:

(*e*) Aqua regis vero scrupulum i. grana iv. utramque autem solutionem flavam evasisse, residuum autem ex albo flavescens:

(*f*) Acetum destillatum etiam scrupulum i. cum dimidio solvisse, solutionemque ejus subflavam evasisse; residuum vero, ut cætera, a menstruo quoad coloris mutationem immunia mansisse.

Osteocolla itaque, ut in officinis usurpatur, minera est putanda, inprimis vegetabili inde separato; potest dici terra calcaria; non autem mutat syrupum violarum.

Ope destillationis igne aperto factæ suppeditat spiritum urinosum; alcali fixo affuso effervescit, simulque prodit spiritum urinosum; residuum aquæ adminiculo in lixivium redactum nihil produxit salini; simul etiam unam residui partem in calcem redigere studui, nullam autem calcem obtinui. Quodsi vero oleum vitrioli Osteocollæ affunditur, acidum salis

communis

communis inde ſecedit. Oſteocolla alcali calcinata opacum vitrum conſtituere videtur, rurſus autem in aquam reſolvi poteſt, indeque verum vitrum nondum eſt putandum; Oſteocolla retortæ tubulatæ indita, lenique igne impoſita, oleoque vitrioli per tubulum affuſo ſpiritum ſalis inde liberat, qui etiam deſtillando obtineri poteſt. Ego etiam obtentum hunc ſpiritum ſalis, hanc ob rationem ſale alcali fixo ſaturavi, & ſal commune regeneratum effeci, poſtea ſiccatum retortæ rurſus immiſi, oleum vitrioli affudi, iterumque in retortam indito, oleum vitreoli infudi, denuoque deſtillando ſpiritum acidum ſalis communis obtinui.

Summa Oſteocollæ baſis eſt ſabulum; nonnulli volunt lac lunæ, medullam *Saxonum*, & lapidem Oſteocollæ unum idemque eſſe, quod vero falſum eſt. Si quid rubicundi in Oſteocolla fuerit repertum, martiale quid in vicinia adfuiſſe. Uſus ejus medicus eſt abſorbens; unde a nonnullis ad fluorem album ſedandum adhibetur.